

Ing. Ján Schmidt, PhD.

Správa z ENFSI – výročného pracovného stretnutia pracovnej skupiny pre miesto činu – Grécko, Atény 31.05.-03.06.2016.

Výročné pracovné stretnutie ENFSI SoC WG (pracovná skupina pre miesto činu) privítala úvodným prejavom Dr. Penelope Miniati, riaditeľka divízie forenzných vied Helénskej polície, ktorá informovala prítomných činnosti a postavení tohto laboratória. Laboratórium je od roku 2010 situované do novej 5 poschodovej budovy o rozlohe 32.000 m². Uvedené laboratórium dohliada a na činnosť subdivízie na severe Grécka a 11 sekcií forenzných vied po celom Grécku ako aj 53 forenzných dôstojníkov. Laboratórium využíva automatické databázové systémy AFIS a CODIS, ako aj automatický balistický systém EVOFINDER na nábojnice a strely. Laboratórium je certifikované podľa ISO 9001 a akreditované podľa noriem ISO 17020 a 17025.

Pracovné stretnutie oficiálne otvoril predseda SoC WG Fernando Viegas, ktorý informoval o predchádzajúcich, súčasných a plánovaných aktivitách. Stretnutia sa zúčastnilo 55 účastníkov z 27 krajín. Fernando Viegas predstavil SoC WG stratégiu v rámci EFSA 2020. Aktivity sa sústreďia na SoC manuál najlepších postupov, šablóny pre štandardné pracovné postupy, kruhové testy a medzilaboratórne skúšky, šablóny na výcvik v oblasti miesta činu, šablóny na kompetentnosť v oblasti miesta činu a smernica pre prehliadacu miestnosť. Vzhľadom na to, že SoC WG je multidisciplinárnu záležitosťou je potrebné aktualizovať kontakty s každou ENFSI WG. Spolupráca by mala smerovať do interdisciplinárnych medzilaboratórnych skúšok. Prvým príkladom je spolupráca so skupinou laky a sklá.

Katri Matveinen (Fínsko) pripravila workshop na tému predbežné preskúmanie práce na mieste činu. Situácia v tejto oblasti je rôzna. Závisí najmä od personálnych zdrojov, ktoré má príslušná organizácia k dispozícii. V každom prípade má význam to robiť z dôvodu vyvarovania sa chýb do budúcnosti, najmä pri podobných prípadoch, alebo ich eliminovanie pred súdnym vystúpením. Využitie hlavne pri zložitých a závažných prípadoch

Kostas Tsagkaradakis (Grécko) informoval o systéme skúmania miest činu v podmienkach Grécka. Skúmanie miesta činu zabezpečuje divízia forenzných vied a subdivízia pre severné Grécko. Príslušnosť je pre všeobecné skúmanie miesta činu analýzu a zviditeľňovanie latentných daktyloskopických odtlačkov. Oddelenie pre miesto činu ročne manažuje cca 30.000 prípadov. Vykonáva najmä zaistenie stôp, ich balenie, koordinuje požiadavky na forenzné skúmanie. Z hľadiska latentných daktyloskopických stôp vykonáva ich lokalizáciu, vizualizáciu, vyvolávanie, identifikáciu. V Grécku sa na mieste činu okrem kriminalistického technika zúčastňuje aj fotograf, ktorý podľa potreby robí ja videozáznamy. A kto situácia vyžaduje na miesto činu sú prizývaní aj iní špecialisti z laboratória (napr. DNA). Od roku 2016 sa v Grécku používa nový AFIS (NEC). Individuálna identifikácia vyžaduje 12 znakov na daktyloskopickom odtlačku. Do konca roku 2016 chcú byť súčasťou PRUMU

Andrea Seul (BKA – Nemecko) informovala o aktivitách v rámci pracovných skupín, ktoré pracujú na integrácii noriem ISO a CEN. W1- Skúmanie miesta činu a práca so vzorkami a stopami, W2 – doručovanie výsledkov a analýz pre rôzne typy fyzikálnych materiálov, hodnotenie a interpretácia výsledkov a ohlásenie výsledkov a záverov, výmena dát a štandardizácia dokumentácie. Z hľadiska riešení výboru projektu bol spracovaný materiál pre minimalizáciu rizík kontaminácie ľudskou DNA (ISO 18385:2015) ISO TC 272 – štandardizácia a riadenie na poli forenzných vied zahŕňa produkty, techniku, metodológiu a hlásenia vo všeobecnosti vo forenznej oblasti napr. detekcia, zaistenie a ochrana fyzických dôkazov, analýza a interpretácia výsledkov a zistení. Nad pracovnými skupinami je volený výbor TC272. Následné pracovné stretnutie bude v Delfách (Holandsko). Následné

aktivity projektu budú pracovný draft, draft výboru, draft medzinárodných štandardov a publikovanie štandardu.

Peter Kraft (Dánsko) prezentoval skúsenosti s medzilaboratórnymi skúškami v oblasti trasologických stôp a stôp po nástrojoch. V rámci trasológie sa porovnávali stopy na kachličkách, stopy novej obuvi, použitej obuvi, použitá obuv a nová obuv. Zaujímavosťou boli v rámci stôp nástrojov odlievania vo vnútri tkanív na pitve. Robia sa testovacie odliatky, ktoré sa následne používajú pre stotožňovanie rezného nástroja (noža). Odlievajú sa tak isto stopy po reze v oblasti krku.

Mike Green (Holandsko) oboznámil prítomných s charakteristikami forenznej archeológie. Je to rekonštruktívna veda, ktorá sa zameriava na prípady v minulosti v súvislosti s ľudskými pozostatkami. Je to riadená teória zameraná na zber, analýzu a interpretáciu údajov podrobené vybranému procesu a vedúce cez neho k interpretácii výsledkov. Využíva sa pri tom kombinácia rôznych metód (Georadar, IR žiarenie, psy, geologické poznatky a pod.) Podstatné charakteristiky v archeológii:

Skladanie – kombinácia nájdení a charakteristík na mieste v definícii priestoru, ktorý môže byť vo vzťahu k procesom, alebo udalostiam.

Procesy vytvárania miesta – všetky ľudské a prírodné procesy, ktoré vytvárajú a modifikujú miesto vrátane získavania a vykázania stôp.

Archeologický model vo forenznej archeológii: predbežný výskum vrstvy, terénny prieskum, konečný výskum vrstvy, výkop, analýza údajov, interpretácia, integrácia, porovnávanie a abstrakcia. Rekonštrukcia miesta znamená, že forezná archeológia je veda rekonštrukčná. Na uvedené sa využívajú vedomosti, databázy, teoretické modely, experimenty, empirické databázy, 3d dokumentačné metódy, mapovanie, skenovanie, interpretácia, antropogenické teórie – správanie sa ľudí

Eric Guldager (Dánsko) sa zaoberal vo svojom príspevku balistickým skúmaním vozidla vo vzťahu k určeniu dráhy strely a pozície strelca na konkrétnom prípade dňa 7.4.2016 v meste Stensved v Dánsku. Inkriminované vozidlo bol Ford Focus r.v.1999. v ktorom boli nájdené 3 vstrely kalibru .22. Dokumentácia miesta činu bola vykonaná okrem štandardného spôsobu a 360° panoramatickou fotografiou a dokumentáciou pomocou dronu, čo sa čoraz častejšie stáva štandardom. Na skúmanie vozidla sa využil súradnicový systém, pričom vozidlo bolo rozdelené na 4 časti v súradnicovom systéme x,y. Okrem toho sa merali vertikálne a horizontálne uhly a výška v priestore. Na vyhľadávanie nábojníc bol úspešne použitý služobný pes.

Andrew Davidson (UK Manchester) prezentoval výsledky a výskum v oblasti využitia peroxidu vodíka pri detekcii krvi. Pri zisťovaní prítomnosti krvi sa využíva 6% H₂O₂, pričom je to lacné riešenie, ktorého senzitivita je na rôznych povrchoch rôzna. Okrem toho je potrebné použiť aj testovanie na prítomnosť ľudskej krvi (napr. hexagon OBTI). Okrem toho sa využívajú pri detekcii krvi metóda Luminolu, Fluoresceínu, IR fotografia, UV osvetlenie a polarizačná fotografia. Výskum bol zameraný na Luminol, peroxid vodíka a IR fotografiu.

Adrien Sivignon oboznámil prítomných so systémom vedeckej a technickej polície vo Francúzsku v súvislosti s teroristickými útokmi vo Francúzsku v roku 2015. Vzhľadom na to, že sa jednalo veľké množstvo dôkazov bol v rámci štandardných pracovných postupov pre teroristické miesta činu vytvorený systém označovania stôp/dôkazov, ktorý individualizuje stopu a súčasne ju priradzuje okamžite k miestu nálezu napr.:

LYO/BEL/A2/P5

miesto/adresa/zóna/druh stopy a číslo

Na obhliadkach miestach činu sa zúčastnilo 150 policajtov, DVI – 53 ľudí. Obhliadka sa robila na 18 miestach činu – 12.000 fotografických záberov a panoramatické zábery 360°. Štandardné pracovné postupy boli upravené na podmienky teroristických činov. Pre každé miesto je jeden koordinátor pre kriminálne operácie a 1 koordinátor pre činnosť na mieste činu. Pre každú

oblasť je určený tím pozostávajúci z 1 fotografa, 1 alebo 2 kriminalistickí technici, 1 patológ, 1 balistik, 1 vyšetrovateľ a ďalší experti podľa potreby. Po teroristických aktoch bolo 130 mŕtvych a 1700 nezvestných. DVI operácie prebiehali v strede Paríža. Pri identifikácii mŕtvych sa používali štandardné formuláre. Kapacita parížskej márnice je 250 mŕtvov.

Gerhard Rubenz (Rakúsko) sa v svojej prezentácii zaoberal elimináciou (PED – policajná eliminačná databáza) v policajných databázach, kde do tejto aktivity sú zapojení všetci policajti zúčastnení vo forenznom procese. Zdrojom kontaminácie sú najmä procesy u výrobcu, práca na mieste činu a práca v laboratóriu. Najväčším zdrojom kontaminácie je práca na mieste činu. V Rakúsku je 9 regionálnych policajných organizácií, pričom každá je zodpovedná za preverenie daktyloskopických stôp a DNA profilov policajných dôstojníkov zúčastnených na mieste činu. Jedná sa o formálny proces bez konzekvencií. Z predchádzajúceho obdobia bolo zistené, že cca 15% policajtov zanechalo stopy na mieste činu.

Ed van Zalen (Holandsko) informoval o tzv. projekte GIFT (všeobecný integrovaný forenzný nástroj), ktorý bol zameraný vývoj panela nástrojov pre CBRN (chemické, biologické, rádiologické a nukleárne) udalosti. Koordinátorom projektu bol NFI (Holandsko) a v projekte bolo zapojených 18 partnerov z Veľkej Británie, Holandska, Írska, Francúzska, Belgicka, Španielska, talianska, Turecka, Švédska. Projekt bol zameraný na popis scenárov, forenzné požiadavky na CBRN laboratóriá, forenzný panel nástrojov, štandardizácia a záruky kvality, vzdelávanie a príklady cvičení. Pri CBRN kontaminovanom mieste činu sa zaisťujú kontaminované vzorky a vzorky CBRN. Dochádza k selekcii ako aj k dekontaminácii. Vzorky prechádzajú forezným skúmaním ako aj CBRN skúmaním, ktoré vyžaduje mobilné laboratórium. Panel nástrojov je implementovaný na robotickej báze za pomoci multisenzorov, ktorých výstupy sú integrované. Je dôležitý multidisciplinárny prístup reakcie na incident. Vo vývoji je potrebné pokračovať k smerom pojazdnému DNA profilačnému laboratóriu, mikrorobotov pre forenzné stopy, profilácii toxínov, profilácii rádioaktívnych materiálov Stefan Bamert (Švajčiarsko) informoval o prístupe pri obhliadkach miesta činu, hlavne násilnej kriminality, alebo v súvislosti s úmrtím o dôležitosti následného druhého pohľadu na miesto činu, ktorý môže odhaliť skutočnosti meniace pôvodný scenár páchania skutku (z vraždy môže byť náhle úmrtie, alebo naopak).

Anya Hunt (Veľká Británia) vyhradená spoločnosť forezných vied (The Chartered Society of Forensic Science) je inštitúcia, ktorá podporuje a vyvíja reguláciu vo forezných vedách, podporuje a zlepšuje vývoj a výskum, poskytuje možnosti pre vzdelávanie a výcvik pre forezných praktikov. Pre svojich členov poskytuje konferencie, kurzy, medzilaboratórne skúšky, výskumné sympóziá, workshopy. Z pohľadu skúmania miesta činu a kriminalistických technikov poskytujú modulové kurzy napr. príprava pre forenzné skúmania, manažment forezného skúmania na mieste činu, tvorba vizuálnych záznamov pre forenzné skúmanie, poskytovanie forezného skúmania na mieste udalosti, balenie, skladovanie a preprava vzoriek potenciálnych dôkazov, vývoj a implementovanie forezných stratégií v rámci komplexu vyšetovania, príjem a spracovanie vzoriek pre forenzné skúmanie, prehliadka vzoriek, analýza a porovnávanie forezných materiálov, preskúmanie zistení vo vzťahu k porovnaní forezných vzoriek atď.. Účastníci musia spĺňať zadefinované výkonnostné a vedomostné kritériá. Systém štúdia je kreditný. Ponúkajú študentské členstvo, pridružené, spolupracovník a profesionál s rôznymi benefitmi.

Gunnel Carlson (Švédsko) informovala postupnom procese, smerujúcom k totálnej akreditácii všetkých aktivít od miesta činu až po skúmanie v laboratóriu. Hlavnou úlohou je zladit' všetky zložky zúčastňujúce sa na tomto procese. Švédsko ma 1 štátnu políciu, 7 policajných regiónov, z ktorých má každý foreznú sekciu, ktorá vykonáva skúmanie miesta činu, niektoré forenzné laboratórne skúmania, fotografiu a digitálne stopy. NFC (národné forenzné centrum) v Linköpingu vykonáva všetky laboratórne skúmania. NFC región juh –

trasológia, mechanoskopia, daktyloskopia a palné zbrane, NFC región západ - trasológia, mechanoskopia, daktyloskopia a palné zbrane, NFC región Štokholm - trasológia, mechanoskopia, daktyloskopia a palné zbrane. Vo forenznom procese na mieste činu sú zúčastnení: policajná hliadka, miestni kriminalistickí technici – bežná kriminalita, kriminalistickí technici – závažná kriminalita, kriminalistickí technici s doplnkovou kompetentnosťou, forenzní experti z NFC v osobitných prípadoch. Príslušníci z hliadky musia byť schopní fotografovať miesto činu vrátane trasologických stôp, zaistiť biologické stopy a zaistiť daktyloskopické stopy bežnými daktyloskopickými práškami. Lokálni kriminalistickí technici musia napísať základnú správu, ktorá obsahuje zoznam stôp, spôsob spáchania skutku, fotografie, plány a ďalšiu dokumentáciu. Kriminalistickí technici, ktorí sú príslušní na regionálnej úrovni musia spracovať dokumentáciu miesta činu, zaistovanie stôp, prehliadka, selekcia, analýza a hodnotenie stôp, musia spracovať žiadosť na expertízne skúmanie a napísať správu z miesta činu vrátane analýzy a záverov. Kriminalistickí technici s doplnkovou kompetentnosťou sú príslušní v prípadoch výbuchov, streľby, BPA (analýza krvných obrazcov) a požiarov.

Vzdelávanie pre kriminalistických technikov je napr. 1 rok pobytu na forenznej sekcii, základný výcvik 20 týždňov, ďalší výcvik, doplnkový výcvik – BPA, koordinátor miesta činu, vyšetrovanie požiarov, výbuchy, environmentálna kriminalita. V rámci zjednotenia a zefektívnenia forenzného procesu prebieha vo Švédsku projekt, ktorý zahŕňa výskum a vývoj, manažment prípadov a harmonizáciu forezných disciplín. Forezné disciplíny v projekte zahŕňajú identifikáciu daktyloskopických stôp, vyvolávanie daktyloskopických stôp, BPA, trasológiu, palné zbrane, fotografiu, dokumenty, biologické stopy – zaistovanie a testovanie, vyšetrovanie požiarov, skúmanie miesta činu, digitálne stopy a počítačová kriminalita. V rámci harmonizácii forezných disciplín sa najprv popíšu metódy, následne sa identifikuje kompetentnosť, analyzujú sa prázdne miesta, potreby rozvoja zručností a následná akreditácia.

Jan de Kinder (Belgicko) sa vo svojej prezentácii zmienil prioritne o dvoch problematikách. Predniesol kritériá hodnotenia projektov, ktoré vykonávali výbor pre kvalitu a kompetentnosť a výbor pre výskum a vývoj. Váhy kritérií záviseli od ich dôležitosti. Najdôležitejším kritériom bola skutočnosť, či zapadajú do stratégie ENFSI a EFSA 2020. V ďalšej časti prebehla diskusia ohľadom rozhodnutia ENFSI board integrovať projektové skupiny „Analýza krvných obrazcov“ a „Forezná archeológia“ do ENFSI SoC WG. Vzhľadom na to, že SoC WG je multidisciplinárna skupina viacerí jej členovia vrátane predsedu vyslovili obavy z uvedeného kroku, nakoľko počet členov skupiny by sa enormne zvýšil ako aj faktu vyššie uvedené oblasti sú úzko špecializované, čo by spôsobilo, že pre jednu či druhú časť pracovnej skupiny by program nebol zaujímavý, resp. by účastníci nemohli aktívne participovať na programe. Potvrdil to aj Mike Green (Holandsko) predstaviteľ forenznej archeológie, ktorý tvrdil, že témy, ktoré sú preberané na konferenciách tejto komunity sú tak špecializované, že sú vhodné len pre zainteresovaných. Alternatívou by mohlo byť, že tieto skupiny by rokovali oddelene, čo sa zdá z hľadiska organizácie tiež nie príliš efektívne riešenie spôsobujúce komplikácie. Rokovanie výročného pracovného stretnutia SoC WG ukončil o 13.00 dňa 03.06.2006 predseda Fernando Viegas s vyhodnotením predchádzajúceho programu a náčrtov perspektív pracovnej skupiny v rámci EFSA 2020. Pripomenul, že v nasledujúcom pracovnom stretnutí bude potrebné voliť nových členov riadiaceho výboru.